

Inhoudsopgave

Voorwoord	6	Andere safaridieren (alfabetisch)	64
Introductie	8	Gezondheid	74
		Inleiding	74
		Voorzorgsmaatregelen	74
ACHTERGRONDEN	11	Reisapotheek	75
De geschiedenis van zuidelijk Afrika	11	Verzorging en hygiëne	75
Inleiding	11	Tropische en andere aandoeningen	76
De oudheid	11	Eten en drinken	80
Europese inmenging	12	Eten	80
Missionarissen en ontdekkingsreizigers	13	Drinken	81
Economische ontwikkeling	13	Eten in een restaurant	81
Opkomst en ondergang van Deutsch-Südwestafrika	13	Winkelen en souvenirs	82
Terugkeer van de Britten, stichting van Rhodesië	15	Een reis plannen door Namibië en/of Botswana	83
De Boerenoorlogen	16	Typisch Namibië	85
Bechuanaland	17	Het land	85
Eerste rassenonlusten	17	De bevolking	86
Nederlaag van de Duitsers	19	Basters	86
Namibië en Botswana op eigen benen	19	Blanken	86
<i>De geschiedenis in jaartallen</i>	20	Capriviërs	86
Volkeren van Namibië en Botswana	21	Halfbloed	87
Inleiding	21	Kavango	88
Damara of Bergdamara	21	Onderwijs	88
Herero of Ovaherero	21	Gezondheidszorg	89
Himba of Ovahimba	23	Economie	90
Khoikhoi of Hottentotten	25	Infrastructuur	90
Nama of Namaqua	25	Klimaat	91
Owambo	26	Nationale parken en reservaten	93
San, Bosjesmannen of Basarwa	27	De geschiedenis vanaf de Eerste Wereldoorlog	94
Tswana, Motswana of Bechana	29	<i>Sam Nujoma en Hifikepunye Pohamba</i>	95
Flora	30	Typisch Botswana	97
Inleiding	30	Het land	97
Fauna	33	De bevolking	97
Inleiding	33	Onderwijs	98
Vogels (alfabetisch)	33	Gezondheidszorg	99
Dieren	44	Economie	100
Inleiding	44	Infrastructuur	100
Roofdieren	45	Klimaat	101
De grote negen (alfabetisch)	45		
Antilopen (alfabetisch)	56		

Inhoudsopgave

Nationale parken en reservaten	103	Etosha National Park	151
De geschiedenis vanaf de Eerste Wereldoorlog	103	Kaudoom Game Reserve	153
De <i>Khamadynastie</i>	105	Mangetti National Park	154
		Skeleton Coast National Park	154
		Waterberg National Park	155
PRAKTISCHE INFORMATIE	107	Centraal-Namibië	157
Reisinformatie Namibië en Botswana algemeen	107	Dordabis	157
Praktische informatie Namibië	119	Karibib	157
Praktische informatie Botswana	127	Okahandja	157
		Otjimbingwe	160
		Rehoboth	160
		Swakopmund	161
		Usakos	163
BEZIENSWAARDIGHEDEN	133	Walvis Bay	164
Op reis door Namibië	133	Windhoek	166
Inleiding	133	Vanuit Windhoek naar de kust	168
Het wegennet	134	Nationale parken en reservaten	169
De Caprivistrip	135	Daan Viljoen Game Park	169
Van Rundu naar Katima Mulilo	135	Von Bach Recreation Resort	170
Katima Mulilo	135	Zuid-Namibië	171
Nationale parken en reservaten	135	Keetmanshoop	171
Bwabwata National Park	135	Bethanien	171
Mahango Game Park	136	Gibeon	175
Mamili National Park	138	Hoachanas	175
Mudumu National Park	139	Lüderitz	175
Popa Falls Rest Camp	139	Mariental	178
Noord-Namibië	141	Noordoewer	178
Grootfontein	141	Warmbad	179
Kamanjab	141	Nationale parken en reservaten	180
Khorixas	144	Fish River Canyon Park	180
Okakarara	146	<i>Kaapse klipdas of dassie</i>	180
Otavi	146	Gondwana Canyon Park	181
Otjiwarongo	147	Hardap Dam Recreation and Game Resort (Hardap Game Park)	182
Outapi	147	Namib-Naukluft National Park	182
Outjo	148	Namib Rand Nature Reserve	185
Sesfontein	148	Naute Recreation Resort	186
Tsumeb	149		
Nationale parken en reservaten	151		
Erindi Private Game Reserve	151		

Inhoudsopgave

Op reis door Botswana	187	Livingstone	221
Inleiding	187	<i>David Livingstone</i>	222
Het wegennet	187	Klimaat	224
		Victoria watervallen	224
Gaborone en omgeving	189		
Gaborone	189	Rondreizen in Namibië en	
<i>Kgosi Gaborone</i>	190	Botswana	227
Nationale parken en reservaten	190	Inleiding	227
Gaborone Game Reserve	190	Soort rondreis en met welke auto?	227
Mokolodi Nature Reserve	191	Routesuggesties	229
		Naar het noorden	230
Noord-Botswana	193	Een route in zuidelijke richting	230
Kasane	193	Combinatiereis met Zuid-Afrika	231
Maun	196	Langs de kust	231
Nationale parken en reservaten	197	Gecombineerde reis door Namibië en	
Chobe National Park	197	Botswana	233
Makgadikgadi en Nxai Pan National		Vliegsafari's	234
Park	198		
<i>De olifanten van Chobe</i>	199	Namen van bomen en planten,	
Moremi Game Reserve	200	vogels en dieren	235
Okavango Delta	202	Inleiding	235
Sibuya Forest Reserve	204	Namenlijst Engels-Nederlands-Latijn	235
		Namenlijst Nederlands-Engels-Latijn	241
Centraal-Botswana	205		
Francistown	205	Over de auteur	247
Palapye	208	Register	248
Nationale parken en reservaten	209		
Central Kalahari Game Reserve	209	OPGENOMEN KAARTEN	
Khutse Game Reserve	210	Ligging in Afrika	10
Mashatu Game Reserve	211	Noordoost-Namibië	136-137
Sashe / Tuli Transfrontier Park	211	Noord-Namibië	142-143
		Centraal-Namibië	158-159
Zuid-Botswana	213	Zuid-Namibië	172-173
Molepolole	213	Noord-Botswana	194-195
Nationale parken en reservaten	213	Centraal-Botswana	206-207
Kgalagadi Transfrontier Park	213	Zuid-Botswana	214-215
Maneyelanong Game Reserve	217		
Naar de Victoria watervallen	219		
Inleiding	219		
Victoria Falls	220		

Buffel

De Afrikaanse buffel wordt tot de gevaarlijkste diersoorten gerekend. Hij heeft een onberekenbaar karakter en dient dus gemeden te worden. Het dier kan een leeuw doden. Opmerkelijk zijn de hoorns die tot 1,5 meter lang kunnen worden, ze staan laag gebogen over de kop. Een buffel heeft ongeveer 40 liter water per dag nodig en leeft daarom altijd in de buurt van water. Buffels hebben een buitengewoon scherp gehoor en een sterk reukvermogen. Het verhaal dat ze beperkt zijn in hun gezichtsvermogen is in zoverre juist dat ze u pas zullen zien nadat ze u geroken hebben.

Cheetah

Het opvallendst aan de cheetah of jachtluipaard is de kop. Het is net alsof er een te kleine (katten)kop op een te groot lijf is geplaatst. Hij is ook goed herkenbaar aan de vele donkere vlekken op een wit tot roodbruine ondergrond. Het is een van de

snelste dieren van de savannen (snelheid tot 110 kilometer per uur) en is overdag of in heldere nachten actief. Zijn voornaamste vijanden zijn de leeuw, de luipaard en de gevlekte hyena. Ongeveer de helft van de jonge jachtluipaarden valt ten prooi aan een van deze dieren. Hij voedt zich o.a. met jonge antilopen, hoendersoorten en jonge struisvogels. Na de jacht is het dier vaak zo uitgeput dat hij gemakkelijk ten prooi valt aan andere roofdieren, die op zijn minst de door hem buitgemaakte prooi opeisen maar hem soms ook doden.

Giraffe

Iedereen kent de giraffe, de bijna 6 meter hoge uitkijkpost in savannenland en meer bosrijke gebieden. Het is het hoogste dier ter wereld. Er zijn drie verschillende soorten, waarvan de Maasai of gewone giraffe algemeen voorkomt. De Maasaigiraffe heeft een geelachtige ondergrond waarop zich donkere, onregelmatige, soms bijna getande

Afrikaanse buffel

Cheetah of jachtluipaard

vlekken bevinden. Ze hebben doorgaans 2 hoorns, hoewel er uitzonderingen zijn die drie hoorns hebben.

De giraffe leeft van bladeren, vruchten, bloemen en boomschors, maar heeft een duidelijke voorkeur voor de doornige acacia. Zijn zwarte tong, die wel 45 centimeter lang kan worden, stelt hem in staat om zijn voedsel uit de bomen en struiken te 'strippen'. Een dravende giraffe is een elegante verschijning, vooral veroorzaakt door de manier waarop hij hardloopt, beide voorpoten tegelijkertijd naar voren, beide achterpoten tegelijkertijd naar voren. Ze hebben slechts 7 nekwerfels, waardoor ze hun lange nek slechts met moeite kunnen buigen. Als ze moeten drinken spreiden ze de voorpoten en verkleinen zo de afstand tot de grond. De draagtijd van de giraffe is 420 tot 470 dagen, waarna ze één jong werpt dat bij de geboorte al 1,50 tot 2 meter hoog is, de lengte van een volwassen mens. Dat werpen moet u vooral letterlijk nemen, de giraffe bevalt staande en bij

de geboorte maakt het jong een forse buiteling. Een volwassen mannetjesgiraffe kan wel 5,5 meter hoog worden bij een gewicht van zo'n 500 kilogram. Een vrouwtjesgiraffe wordt tot 4,5 meter hoog. Giraffen zijn niet schuw, ze laten zich, mits met enige omzichtigheid gepaard, gemakkelijk tot op enkele meters benaderen. Ze leven in groepen die in grootte variëren van 10 tot 25 dieren, hoewel in Namibië en Botswana dit aantal meestal aanmerkelijk lager ligt. De rangorde binnen de groep wordt bepaald door elkaar met de nekken te slaan (necking). Hun enige natuurlijke vijand is de leeuw, die soms een jong rooft, volwassen dieren worden over het algemeen met rust gelaten.

Leeuw

Koning der dieren. Ze kunnen tot 2 meter lang worden en wel 200 kilo wegen. Ze bereiken dan nog steeds een snelheid van 75 à 80 kilometer per uur. Verwacht niet ze actief aan te treffen, de leeuw is weliswaar het po-

Islam en andere godsdiensten met een niet-christelijk karakter worden in de grotere plaatsen wel uitgedragen maar zijn van ondergeschikte betekenis.

KLEDING EN UITRUSTING

Lichte, ruimvallende katoenen kleding, een lange broek en een overhemd of blouse met lange mouwen om enige weerstand aan de muggen te bieden is een minimale vereiste. Een dun regenjack is handig. Denk aan een goede hoofdbedekking, draag hoeden met brede randen. Omdat het 's avonds behoorlijk af kan koelen is een sweater of trui onontbeerlijk. Veel mensen lossen dit echter op door het dragen van 'laagjeskleding'. Maakt u tochten door de woestijnen raadpleeg dan vooraf ter zake kundigen of laat u voorlichten in een specialzaak.

Strandkleding of te frivole zomerkleding wordt als ongewenst ervaren bij het bezoek aan dorpen of steden. Bedekte schouders en knieën wordt gezien als een teken van respect voor de overtuiging van de bevolking.

Neem zo weinig mogelijk kleding mee, in of in de nabijheid van elk hotel of lodge kunt u uw kleding laten wassen. Geef geen dure kleding aan de wasvrouw, men wast vaak met ouderwets agressieve wasmiddelen. Doorgaans kunt u uw kleding ook laten strijken, u moet het apart vragen of op uw waslijst aangeven. Maak vooraf prijsafspraken als er geen vast tarief is vermeld.

KRANTEN EN TIJDSCHRIFTEN

Verwacht geen *Gazet van Antwerpen* of *AD* in de winkels die kranten en tijdschriften verkopen. Het zijn in hoofdzaak Engelstalige kranten waaruit de sensatie soms al van verre blijkt. Ook wordt veel aandacht aan sport besteed. Kranten die een internationaal karakter hebben, zoals de *International Herald Tribune* zijn in de boekwinkels en soms in

de supermarkten te koop. In Namibië is ook een Duitstalige krant in omloop: *Allgemeine Zeitung*. Een prachtig blad met veel informatie over de natuur en reizen in zuidelijk Afrika is *Getaway*.

PINNEN

Op veel plaatsen kunt u betalen met gebruikmaking van een creditcard. Soms moet u tekenen na een transactie, soms moet u uw code intikken, soms allebei. Houdt uw creditcard goed in de gaten en als er al een kopie van moet worden gemaakt, zorg er dan voor dat u uw kaart niet uit het oog verliest.

PRIJZEN

De prijzen zijn gelijk aan of iets lager dan die in België of Nederland. In restaurants zijn de prijzen vrijwel altijd (aanmerkelijk) lager dan die welke u gewend bent te betalen in een restaurant bij ons.

SAFARI'S

Rondreizen, excursies en safari's worden in elke plaats aangeboden waar veel toeristen komen. Meestal is het vertrouwd om te boeken, de touroperators staan onder controle van de overheden. Als u op straat wordt aangesproken met een aanbieding (speciaal voor u lage prijs), is het niet verstandig om daarop in te gaan. Boeken doet u via de bali van een lodge of hotel, dan weet u zeker dat het goed zit.

TAAL

Zowel in Namibië als in Botswana kunt u vrijwel overal met Engels terecht, dit is de officiële taal, maar minder dan 20% van de bevolking is er mee opgegroeid. Het kan dus zijn dat men u niet verstaat. Als dat zo is dan is er wel iemand in de buurt die als tolk op kan treden. Aan de Namibische (zuid)kust is

Op safari in het Chobe National Park, Botswana

Foto: InnaFelker / Shutterstock.com

het ook geen probleem als u zich bedient van de Duitse taal. Bovendien wordt in de zuidelijke delen van Namibië en Botswana Afrikaans gesproken en met een klein beetje concentratie extra kunt u communiceren in de Nederlandse taal. Dus probeer altijd Nederlands als uw Engels of Duits niet wordt begrepen. De Ovambotaal wordt in Namibië het meest gesproken, in het noorden van dat land kunt u, omdat het Portugeestalige Angola ertegenaan ligt en er bovendien veel Angolese vluchtelingen wonen, ook met Portugees terecht.

TELEFONEREN

Kijk bij: 'Tijdens de reis, telefoneren en internet.'

THUISBLIJVERS

Maak van de thuisblijvers geen spoorzoekers. Als u een georganiseerde reis maakt dan zijn de telefoonnummers via welke men

u een boodschap kan doorgeven, bekend. Gaat u zonder vast doel op pad neem dan regelmatig de moeite om het thuisfront ervan in kennis te stellen waar u zich bevindt. Heeft u een fly-drive geboekt laat dan thuis een lijstje achter met de adressen en telefoonnummers waar u gaat overnachten.

Voor noodgevallen is het misschien handig om bij aankomst een SIM-kaart te kopen voor prepaid bellen. Als u even laat weten welk telefoonnummer aan de SIM-kaart verbonden is dan is de zekerheid dat men u kan bereiken, maximaal. Bovendien is het een stuk eenvoudiger (en goedkoper) om iemand in het land zelf, bijvoorbeeld het autoverhuurbedrijf, te bereiken. Ga er niet vanuit dat u met uw eigen mobieltje overal kunt bellen, er is lang niet overal dekking. Om enige zekerheid omtrent uw bereikbaarheid te hebben, hetzij via de telefoon (duur!) of SMS (veel goedkoper) kunt u vooraf aan uw provider vragen of er dekking in het land dat u gaat be-

NOORD-NAMIBIË (NOORDELIJK VAN OKAHANDJA)

GROOTFONTEIN

Als u naar het noordoosten van Namibië gaat dan móet u bijna via Grootfontein. De plaats met een kleine 30.000 inwoners is genoemd naar een bron in het plaatsje, niet ver bij het museum vandaan waar u kennis kunt maken met de geschiedenis. Het museum is gevestigd in een fort dat de Duitsers hier bouwden rond 1896, drie jaar nadat de inwoners van de plaats een mijnbouwvergunning kregen. Het fort werd in 1978 gerestaureerd en is op zich best een bezoek waard. Als u in de buurt bent dan moet u zeker een kijkje nemen bij een van de grootste meteorieten die ooit op aarde terecht kwamen. U vindt de Hoba meteoriet (Hoba Meteorite) op ongeveer 20 kilometer ten zuidwesten van Grootfontein via de D2905 vanuit Grootfontein of via de D2860 waarvan u de afslag vindt tussen Kombat, een dorpje aan

de B8 en Grootfontein. De meteoriet moet ongeveer 80.000 jaar geleden zijn ingeslagen en is naar schatting meer dan 150 miljoen jaren oud. Het gevaarte weegt ongeveer 54 ton en bestaat voor ruim 80% uit ijzer en voor 16% uit nikkel. In 1920 werd de meteoriet bij toeval tijdens een jachtpartij ontdekt. Inlichtingen over Grootfontein en de omgeving, waarin onder andere het Otavigebergte ligt, krijgt u via het gemeentehuis van de plaats.

Bereikbaar vanuit Otjiwarongo via de B1 naar het noorden tot aan Otavi en vandaan naar rechts via de B8 naar Grootfontein, afstand vanaf Otjiwarongo: ongeveer 210 kilometer

KAMANJAB

Iets ten zuidwesten van het Etosha National Park ligt het dorpje Kamanjab. Op zich geen

Hoba Meteorite

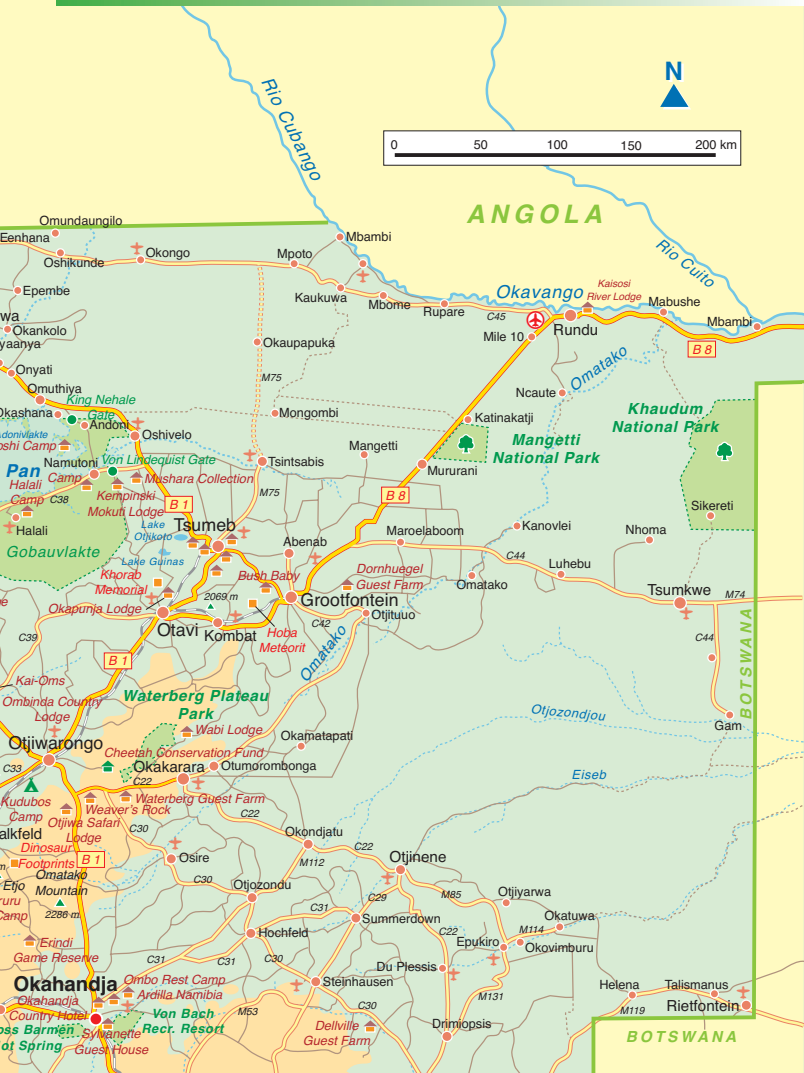
Omaruru:
 Omaruru Guesthouse
 Tikoloshe Afrika
 Kashana
 River Guest House & Camping
 Erongo Wilderness Lodge

Tsumeb:
 Ohange Lodge
 Makalani Hotel
 Martins Africa Accommodation
 Minen Hotel
 Uris Safari Lodge

ANGOLA

NOORD-NAMIBIË

bezienswaardigheid, maar als uitvalshaven voor een bezoek aan Etosha zou het geen verkeerde keuze zijn, hoewel Outjo de voorkeur daarvoor geniet. Daarom zijn de lodges in de omgeving van Kamanjab er vooral op ingericht om gasten te ontvangen die kennis willen maken met het Himbavolk en de natuur in de omgeving. Denk er wel aan dat het een droog gebied is en dat de temperaturen gedurende het droge seizoen gemakkelijk rond de 40° Celsius kunnen komen. Een omvangrijke Himbafamilie heeft zich in de buurt van Kamanjab gevestigd en is zeer toegankelijk voor toeristen. Het Himbavolkje leeft er traditioneel en dat betekent dat de huid donker geverfd is met een mengsel van boter en een ijzerhoudend poeder. Daarmee beschermen ze zich tegen muskieten en de zon, maar het schijnt bovendien een reinigende werking te hebben. Dat zou prettig zijn, want een Himbavrouw wast zich nooit. Verder is hun haar kunstig opgemaakt met behulp van geitenvet. De vrouwen (en kinderen) verkopen er zelfgemaakte souvenirs,

een buitenkansje om een origineel sieraad te bemachtigen.

Bereikbaar vanuit Otjiwarongo via de C38 naar Outjo en vervolgens via de C48 (afslag iets ten noorden van Outjo) naar Kamanjab, afstand vanaf Otjiwarongo: ongeveer 225 kilometer.

KHORIXAS

Stelt u zich van de plaats niets voor, maar er is een supermarkt en u kunt er tanken. Het ligt in het zuiden van het Kunenedistrict en het was vroeger de hoofdstad van Damaraland. De meeste bewoners van het plaatsje behoren dan ook tot het Damaravolk. Vanaf 2009 is er, als gevolg van het weinige dat de plaats zijn inwoners te bieden had, een sterke uittocht van de jeugd begonnen die naar elders vertrok om meer toekomstperspectief te zoeken.

De omgeving van Khorixas is interessant genoeg om deze te bezoeken. U moet er een stukje voor rijden. Vanuit Khorixas neemt u de C39 in westelijke richting. Na ongeveer

Himba woningen in Khorixas